

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Cùm verò electus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

tanta, vt in re admodum graui, & ex qua ecclesijs plurimum detrimenti afferri solet, indulgentia siue dispensatio fieri debeat, nulla apud Deum excusatio esse potest. Ita annotauit etiam Abb. hic n. 1. not. 4.

QVÆSTIO hic tractari potest, Si quispiam ad episcopatum, aut episcopatus administrationem promouendus sit, Theologusne, an Canonista, si cætera paria sint, præferri debeat? Pro Theologo stant Theologi, vt videre licet apud Domin. Sotum lib. 3. de iust. q. 6. a. 2. Azor tom. 2. lib. 3. cap. 28. q. 10. Sed Canonistæ, saltem in quibusdam casibus, fauent Canonici iuris Doctores, Hostiensis in c. 1. ibid. Abb. n. 9. de consang. August. Barbosa de offic. & potest. Episcopi p. 2. allegat. 1. n. 30. Respondeo ad quæst. & Dico I. cum Eman. Rodriq. tom. 1. qq. regul. q. 11. a. 4. Ad Episcopatum, vel administrationem episcopatus plerumque non satis idoneus censeretur potest, nisi qui vtrâque eum sacræ Theologiæ, tum sacrorum canonum peritiâ instructus est, vt manifestè colligitur ex c. 1. & c. nulli 4. & seqq. d. 38. quibus in locis habetur, quòd Episcopus Euangelium, & omnem Scripturam sacram atque sacros canones scire debeat, vt populum vniuersum curæ suæ commissum edocere queat: Prius enim discere oportet, quàm vt dignè quis alios instruere possit, cap. sic viue 26. causa 16. q. 1. Non requiritur tamen in Episcopo scientia eminens, c. nisi 10. de renunc. sufficit, si tanta adsit, adiuncta prudentia & rerum experientia, vt erroribus ac deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum ac malum, aptum & ineptum, à suis adiutoribus seu officialibus suggestum consilium, discernere queat, argum. c. nullus 16. ead. d. 38. vbi dicitur, quòd Episcopum etiam à minimis eruditis, si quid fortè est utilitatis, aut salutis, inquirere oportet.

Declaratur ampliùs quæ dixi: Præter doctrinam veritatis Christianæ, qua populum sibi subiectum Episcopus pascere debet, atque ab hostibus defendere; multa quotidie ex sacris canonibus responsa dare cogitur circa Ministrorum ordinationes, officia, beneficia; circa Prælatorum sibi subiectorum e-

lectiones, confirmationes, institutiones; circa iura patronatus, decimarum, ecclesiasticorum prouentuum, immunitatum; circa vota, iuramenta, dispensationes, censuras, irregularitates, matrimonij impedimenta, rerum ecclesiasticarum alienationes, pias fundationes, vltimas voluntates, &c. Et eò quidem magis, quò amplior episcopalis diocesis est, & plures ecclesias subiectas sibi habet. Quare hoc ipsum Theologiæ Studiosi pendere debent, quantò maiorem in Ecclesia Christi fructum facturi, & Episcopis adiumentum allaturi sint, si cum sacræ Scripturæ, & Scholasticæ Theologiæ laudatissimo studio, sacrorum etiam canonum cognitionem coniungant.

Dico II. Si accidat, vt ex duobus, tanquam præ aliis omnibus idoneis, ad ecclesiam Cathedralē, vel aliam prælaturam promouendus sit; quorum vnus purè Theologus, iuris canonici peritiā vix vllam, siue exiguam habens; alter sit purè Canonista, in Theologia vix quidquam versatus, præferri haud dubiè debet Theologus. Quia cognitio veritatis Fidei magis necessaria est, quippe fundamentum ecclesiasticæ gubernationis, ac disciplinæ. Sed, vt dixi, si fieri possit, quærendi ac promouendi sunt tales ad Prælaturas, Vicariatus, & similes dignitates, qui in vtroque studio versati, & exercitati sint.

§. Cùm verò electus.

PARAPHRASIS.

Posteaquam in Episcopum electus confirmationem accepit, bonorumque ecclesiasticorum administrationem; tempusque à sacris canonibus accipiendæ consecrationi elapsum est, vacant omnia eius beneficia, quæ habebat: ita vt liberè conferri possint ab eo, cui de ijs disponendi ius competit.

SUMMARIUM.

1. Post plenam Episcopatus consecutionem omnia beneficia, quæ prius habuit promotus, ipso iure vacant.

2. Qui-

2. Quibus quasi gradibus plenitudo episcopalis acquiratur.
3. Consecratio Episcopi post confirmationem intra tres menses fieri debet, nisi inevitabile impedimentum interueniat.
4. Si citius consecrationem accipiat Episcopus, statim eius beneficia vacant.
5. Vacabunt etiam, si ex dispensatione Papae, elapsi trimestri, Episcopus non teneatur consecrationem accipere.
6. A quo Episcopo, & quo modo, loco, & tempore fieri debeat consecratio.

NOTANDVM I. Post plenam episcopatus affectationem, omnia beneficia, quae prius habebat promotus, ipso iure vacant. Et hodie quidem eiusmodi beneficia, quae per promotionem vacare dicuntur, Rom. Pontifici reseruata sunt, extrauag. Ex debito, de elect. & Extrauag. Ad regimen, de praebendis, inter communes. De beneficiis autem vacantibus per promotionem ad Abbatias & Prioratus videri potest Flaminius de resign. benef. lib. 3. q. 1. n. 95.

NOTANDVM II. Plenitudo potestatis episcopalis, etiam ad eum effectum, vt beneficia promoti vacare censeantur, his veluti gradibus acquiritur: I. Est electio canonica, cui postulatio aequiparatur. II. Est confirmatio, per quam datur ius administrandi, possessionemque capiendi. III. Adeptio possessionis pacificae tam in spiritualibus, quam in temporalibus, saltem quoad maiorem bonorum partem, argum. c. 1. §. illum autem, de restit. spoliator. in 6. & tradit. Abb. hic n. 4. Anton. n. 8. Gl. in c. si tibi 26. ver. vacare, de praeb. in 6. Videri etiam potest Gl. in c. commissa 35. ver. pacificam, hoc tit. in 6. IV. Est consecratio, per quam etiam ea acquiruntur, quae ad ordinis episcopalis exercitium spectant, c. transmissam 15. iun. Gl. ver. de talibus, & c. quod sicut 28. §. Super eo, hoc tit.

3. Porro consecratio Episcopi intra tres menses post acceptam confirmationem fieri debet, nisi inevitabile impedimentum interueniat, c. 2. d. 75. & cap. 1. d. 100. & in Trident. Sess. 23. cap. 2. de reform. vbi statuitur, vt Ecclesiis Cathedralibus praefecti, si munus

consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati.

QVÆSTIO prima. Si Episcopus prius, 4 quam trimestre spatium elapsum est, consecrationem accipiat, vacantne statim eius beneficia? Negat Hostiens. hic, propter textum huius §. in quo ad beneficiorum vacationem inducendam requiritur, vt tempus de consecrandis Episcopis à sacris canonibus definitum elapsum fuerit. Sed Gl. ver. ad quem spectat, quam Innoc. hic n. 4. & alij interpretes communiter sequuntur, affirmat. partem amplectitur: quia tunc plene quis affectus est episcopatum, vti colligitur ex c. super his 16. de accusat. Ideoque adest ratio & fundamentum, cur alia eius beneficia vacare debeant. Ad argum. Hostiensis ex textu huius §. responderetur: Nihil aliud ibi significari, nisi, quod non tantum consecratio Episcopi, post pacificam adeptam possessionem, faciat priora eius beneficia vacare: sed etiam, si promotus in culpabili mora consecrationem accipiendi existat: cum non deceat eum ex negligentia & culpa suum commodum ferre.

QVÆSTIO secunda; Si Episcopus indultum, seu dispensationem Papae accipiat, quæ minus post elapsos tres menses consecrationem accipere teneatur, num interea beneficia eius vacent, necne? Ioan. Andr. & alij 5 apud Anton. de Butrio hic n. 13. aiunt, vacare, si dispensatio facta est ad instantiam; eò quod odiosa censeatur, & strictæ interpretationis; ac proinde non debeat duo operari, videlicet relaxare legem accipiendæ consecrationis, & beneficiorum vacationis: secus, si motu proprio Papa eiusmodi indulgentiam concessit, argum. c. si motu 22. de praeb. in 6. Sed à priore dicto recessit Anton. loco cit. & Abb. n. 8. argum. huius §. in quo secundum communem intellectum, beneficia promoti in Episcopum vacare dicuntur in duobus casibus: si consecratio accepta est, aut tempus trium mensium, concurrente negligentia, elapsum: Cum itaque in casu acceptæ dispensationis, etiam ad instantiam promoti, neu-

neutrum horum adsit, non videntur vacare beneficia: Et contra fundamentum Joannis Andr. affert aliam regulam Abb. hic num. 8. & post eum alij, quos citat & sequitur P. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 1. n. 24. Quod dispensatio, tamen si alioquin stricti iuris sit, & non extendenda, comprehendere tamen debet ea, quae sunt accessoria, siue necessario consecutiva, secundum Gl. receptam in cap. quia 6. ver. plures, de praeb. & sumitur ex e. accepimus 13. de aetate & qualitate. Ex eo autem, quod consecrationis accipiendae obligatio sublata est, necessario sequi videtur, ut & beneficiorum vocatio sublata censeatur, argum. huius textus.

Respondeo tamen & Dico I. Has theorias parum prodesse, cum testetur Abb. hic n. 3. & alij apud Azor tom. 2. lib. 7. cap. 16. q. 12. §. praeterea, Romanae Curiae consuetudinem esse, ut beneficia promoti statim post confirmationem vacare censeantur, aliisque conferantur: quae praxis reprehendi non potest, dummodo promoti securi sint de consequenda possessione: Sin autem possessionem episcopatus consecuturi non putentur, v. g. Suffraganei titulares, non video, quomodo eorum beneficia vacare possint, ita ut statim ad Pontificis collationem devolvantur.

Dico II. Abstrahendo etiam a praxi illa, puto ad propositam quaestionem indistincte responderi posse affirmatiue. Nam secundum sacros canones duo decreta sunt, vnum per se ac principaliter, ut promoti ad episcopatum beneficia vacent, propterea quod non deceat in altiore dignitate constitutos inferioribus officiis aut ministerijs deseruire, argum. cap. ad aures 8. ff. de rescript. Alterum autem accidentariè, seu accessoriè, ut talis vacatio incipiat a tempore consecrationis, vel elapso tempore, quod consecrationi accipiendae est praescriptum: Tamen si itaque hoc accidentale, seu accessorium per dispensationem tollatur, non ideo tamen tollitur, quod est per se, ac principale: cum principale non pendeat ab accessorio, prout in simili dixi in Theol. morali lib. 5. tract. 4. cap. 5. num. 8. Ex quo patet, regulam ex Abbate Panorm. allatam, veram quidem esse, sed non rectè ad

propositum applicari: cum vacatio beneficiorum non ex sola consecratione, aut eius accipiendae negligentia consequens sit, sed ex ipsa quoque promotione, cum possessionis pacificae ascensione, si ponamus consecrationem non esse subsecuturam. Accedit denique, non esse conueniens, ut deterior sit conditio Episcoporum, qui ecclesiasticae traditioni, & rectè constitutionis canonibus obtemperantes, consecrationem accipiunt, quam eorum, qui quocumque praetextu, postulata dispensatione, subterfugunt.

QVÆSTIO tertia. A quonam Episcopo consecratio fieri debeat, & quo modo? Respondeo, & Dico I. Episcopus a tribus Episcopis consecrari debet, vti habetur in Concil. Carthagin. 4. can. 2. in cap. vlt. d. 51. cap. porro id. 66. cap. Ne Episcopi 7. de tempor. ordinat. Quod si in prouincia vnus tantum Episcopus adsit, is conuocabit alios ex prouincia vicina, cum quibus comprouincialem Episcopum consecret, prout tradidit Robertus Bellarmin. lib. 4. de notis ecclesiar. cap. 8. Henrici lib. 10. cap. 7. n. 3. & cap. 24. Est autem valde probabile, ex summi Pontificis dispensatione etiam vnum Episcopum consecrationem peragere posse: Quamobrem testatur Augustinus Barbosa super Trident. Sess. 23. c. 2. de reformat. Plur. V. consecrasset, vti in locum duorum Episcoporum, assistentium, vbi ij haberi aut acceriri non possunt, duo Abbates, vel alij in dignitate constituti Presbyteri subrogari queant.

Dico II. Modus consecrandi Episcopum est per impositionem manuum Episcoporum, vti colligitur ex Apostolo 1. ad Timoth. c. 4. v. 14. 2. ad Timoth. c. 1. v. 6. Forma autem, *Accipe Spiritum sanctum, &c.*

QVÆSTIO quarta. Quo in loco, & quo tempore Episcopus consecrandus sit? Respondeo, & Dico I. Et si decens sit, Episcopi consecratione, si extra Urbem fiat, in ecclesia Cathedrali, ad quam promotus est, peragi, non tamen id necessarium est, sed in alia quoque ecclesia, praesertim intra prouinciam, aut diocesim, institui potest, vti colligitur ex supra cit. cap. vlt. d. 51. & cit. Sess. Trident. 23. cap. 2. de reformat.

Dico

Dico II. Episcopi & Archiepiscopi die Dominico consecrari debent, ex antiquissimo, & ut Leo I. Pontifex ait, relatus in cap. quod die 5. d. 75. Apostolica traditione. Attamen Roman. Pontifex dispensatiue licentiam dare potest, ut consecratio Episcopi alio die fiat.

S. Inferiora.

PARAPHRASIS.

Decanatum, Archidiaconatum, & alia beneficia curata, etiam parochiales ecclesias nemo suscipere potest, nisi 25. etatis annum attigerit, & scientiam ac moribus commendatus existat. Et debet promotus ad huiusmodi beneficium intra tempus à iure definitum, ordinem sacrum requisitum accipere; alioquin, si post admonitionem non paruerint, remoto omni appellationis refugio, remouendi sunt, & officia alijs conferenda, qui ea & velint & possint conuenienter implere. Idque accipiendum non tantum de promouendis, sed etiam de iam promotis, dummodo canonice eorum ordinationi non obstant.

SUMMARIUM.

1. Ad beneficium curatum qualecunque infra episcopatum requiritur etas 25. annorum captorum. Ad dignitates & personatus sine cura animarum anni 22. completi requiruntur. Irrita est prouisio, si fiat alijs, quam hanc etatem habentibus.
2. Quadam ecclesiastica beneficia sunt, quibus annexa est obligatio suscipiendi sacri Ordinis; quibusdam autem non est, nisi extraordinarie.
3. Sufficit tamen si quis sacrum Ordinem accipiat, intra annum post diem promotionis sue ad beneficium, cui sacri Ordinis obligatio est annexa, numerandum.
4. Vniuersim loquendo satis non est, promouendum ad beneficium, cui sacri Ordinis obligatio est annexa, etatem habere, ut intra annum Ordines suscipere possit.

si ad tale beneficium in canonico iure certa etas per se ac directe requiratur, v. g. ad curatum quodlibet beneficium requiruntur 24. anni completi.

5. Secus est, si certa etas tantum per accidens & consecutimè requiratur, uti fit in Canonicatibus Cathedralis Ecclesie; tunc sufficit, promouendum in ea etate esse, ut intra annum sacrum Ordinem accipere possit.
 6. Omnes Cathedralis ecclesie Canonice cum instituuntur, saltem eam etatem habere debent, ut intra annum subdiaconi fieri possint, videl. 22. ann.
- Hac tamen Constitutio non obseruatur omnimodè in plerisque Germanie Cathedralibus Ecclesijs, dum passim pueri in Canonicos assumuntur, non sine paruo Ecclesie detrimento.
7. Si in literis foundationis expresse sit, ut Capellania sacerdotalis sit, siue ut Capellanus per se sacrificia celebrare debeat; poterit nihilominus illa conferri non Sacerdoti, modo habeat eam etatem, ut intra annum Sacerdotium accipere possit.
 8. Ex causa graui & necessaria Episcopus dispensare potest in etate promouendi, quando ea per accidens ratione annexi Ordinis requiritur.
 9. Qui ad dignitates ecclesiasticas & curata beneficia assumuntur, scientiam & moribus, commendati esse debent.
 10. Electio, presentatio, aut prouisio beneficii irrita est, si fiat omnino illiterato, qui literas latinas ne legere quidem sciat.
 11. Si quis legere & scribere sciat, licet non intelligat, eius presentatio aut beneficii collatio ipso iure quidem valida esse videtur, rescindi tamen debet: imò si beneficium curatum sit, aut ecclesia Cathedralis, ipso iure irrita est promotio.
 12. Si electio aut prouisio beneficii facta sit notato iuris infamia, omni iure irrita est.
 13. Si facta sit homini criminoso, seu infamia facti laboranti, irrita est in ordine ad forum externum.